

İlyas Koçak

YAYIN KURULU

Serap YENİLMEZ ÇETİN, Yeşim KARAER

ESER SAHİPLERİ: İLYAS KOÇAK, FARUK İŞCAN, COŞKUN KÜÇÜKKARACA,
YILDIZ ÖZTÜRK, FERİDE SERİN, HATİCE MAKAS, İREM SAYAR,
ALPER CAN, ONUR YILDIRAN, NALAN BAYRAK,
SERAP YENİLMEZ ÇETİN, İSMAİL ENES AYDIN,

Sayı Editörleri: Serap YENİLMEZ ÇETİN, Yeşim KARAER, İlyas KOÇAK

HAKKIMIZDA

Nilüfer Kent Konseyi

Yerel Gündem 21 sürecinin devamı niteliğinde kurulan Nilüfer Kent Konseyi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutarak çalışmalar yürüten bir kurumdur.

Nilüfer Kent Konseyi her şeyden önce bir özgürlük alanıdır. Kentlinin kente, ülkeye ve dünyaya dair sözünü sakınmadan dile getirmesinin güvence altına alan, karar mekanizmalarına yurttaşların aktif katılımını teşvik eden ve karar alıcılar nezdinde bunu garanti altına almak için çalışan, bu amaçlar doğrultusunda sivil girişimleri örgütleyen bir yapıdır.

NKK Melih Elal Okuma Grubu

Okuma Grubu, üyelerinin ortak kararı doğrultusunda her ay bir kitabı okuyarak grup üyeleri arasında tartışmaya açmakta; zaman zaman bu toplantılara kitabın yazarını da davet ederek okuma zevkini canlı tutmanın yanı sıra, okuma alışkanlığını yeni nesillere aşlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca üyeleriyle birlikte kültür gezileri düzenlemekte ve bir edebi eser için atölye çalışmaları yapmak amacıyla kamplar organize etmektedir.

Kuruluş: Ağustos, 2004

İÇİNDEKİLER

Karikatür - İlyas Koçak	1
Son Bilet Efsanesi - Faruk Işcan	3
Suskun - İsmail Enes Aydın	4
“Görünmez Kentler ” Üzerine - Hatice Makas	5
Senin Adın Önceden Başkaydı - Onur Yıldırım	6
Evrensel Şiir: Haiku - Feride Serin	7
Yağlıboya Resim - İrem Sayar	8
Elektrik Süpürgesi - Nalan Bayrak	9
Eğreti - Coşkun Küçükkaraca	11
Evdeki Hesap Ve Bir Kitap - Yıldız Öztürk	12
Sempozyumun Ardından - Serap Yenilmez Çetin	13
BURSA Kültür Sanat Haberleri - Alper Can	15

Logo Tasarım : Bilgin Yarıkkaya

Meoç e-dergi üç ayda bir yayımlanan, ticari amaç taşımayan bir yayındır. E-dergide yer alan eserler için telif ücreti ödenmemektedir. Yazarların bireysel bakış açılarını, araştırmalarını ya da gözlemlerini yansıtır. Metin ve görsellerle ilgili her türlü hukuki sorumluluk, yazarlara aittir.

İletişim: melihelalokuma@gmail.com

SON BİLET EFSANESİ

Faruk İşcan

Ağır adımlarla yürüyordu şehrin dar ve taşlık sokaklarında. Açtı, yorgundu, moralsizdi. Öylesine girdiği bir sokağın kar kaplı taşları, alçak evlerin çatıları beyaz; hiçbir şeyin görülmediği bulutlarla kaplı gökyüzü, siyahtı. Sonu nereye çıkacağı belirsiz sokağın ortasında öylesine yürüyordu, ağır ağır.

Aylardır işsizdi. Parası ve hayalleri artık kalmamıştı. Gidiyordu o amacı, umudu olmaksızın bir yerlere. Biliyordu, evinde karısı, çocukları bir köşedeydiler; onu bekliyorlar, bakınıyorlar, aranıyorlardı. O, çaresizdi, sokaklardaydı; çöp bidonuna atılmış düğmeleri beyaz, kendi siyah bir paltoya şaşkın bakıyordu.

Açtı, sabahtan beri hiçbir şey yememişti; yorgundu, dünden bu yana uyumamıştı. Dileniyormuş gibi bakan gözleri yaşla doluydu. Düşünüyor, çare arıyordu. Kime gitseydi, ne yapsaydı? İşsizlikti, parasızlıktı, yokluktu ve sonu hep çaresizlikti. Aranıp duruyordu, ama çıkış bulamıyordu.

Dar, kar kaplı taşlık yolda dalgın ve düşünceli yürüyordu. Belli belirsiz sokağın sonunda ortasında küçük bir havuz, etrafında ağaçların ve birkaç bankın olduğu bir meydana çıkmıştı. Banklardan birine yığılırcasına oturdu. Etrafına bakındı. Yer beyaz, gök siyahtı. Her yeri örten kar beyaz; bacalardan çıkan duman siyahtı. Ne kadar olmuştu yürümesi, gündüz mü, akşam mı, gece miydi, bilemiyordu. Ya evdekiler? Tek bildiği vardı, onlar açtı ve üşüyorlardı. Sigara almalı, sigara içmeliydi. Sigarasız ne günü ne gecesi geçiyordu, avunuyordu onunla, ayrılamadığı tek arkadaşıydı. Kalktı, tam karşısında beliren büfe sanki onu bekliyordu.

Saatlerdir cebindeki maden parçalarıyla oynamıştı. Sadece iki liraydı, bir paket sigarayı ancak alırdı. Meydanı geçtiği sırada önünden sekerek sıçrayıp uçan ağaçkakan, az ilerideki ağacın dalına kondu. Tüylerinin bir kısmı siyah, bir kısmı beyazdı.

Bakmıştı ağaçkakan ona dikçe, sanılır ki düşmanıydı. Hayır, onun ağaçkakanla alıp veremeyeceği yoktu, ama öfkeyle bağırıyordu, “Ne bakıyon?” Ürkmüş, uçup gitmişti ağaçkakan, başka ağacın dallarına doğru.

Büfeye varmıştı sonunda. Cebinde oynayıp durduğu paraları çıkarıp koymuştu tezgâhın üstüne. Büfecinin camı açıp “Ne istiyon?” diye sorduğu o sırada vitrinin bir köşesine yapıştırılmış piyango biletime kaymıştı gözleri. Çeyrekti, yalnızca bir taneydi ve iki liraydı. Bakındı, arandı, camda başkası yoktu, anlaşılan son biletti. Aklına son bilet efsanesi geldi. “Ne zaman çekilecek?” diye sordu büfeciye, duyulur duyulmaz sesle. “Bu gece” diye yanıt geldi gözleri iki parça madende, camdan dışarı uzanmış karaltının ağzından. Bir karaltıya, bir rafta dizili sigaralara, bir bilete, bir de iki parça parasına baktı. Karar veremedi, sigara mı, bilet mi; para mı, bilet mi? Hangisiydi, son para, son bilet, efsane? Ya sigara? İçmeden nasıl geçirirdi geceyi, yarınını? Karanlıktan bir ses geldi kulağına, “Ya çıkarsa?” Sigaradan vazgeçip aldı son bileti.

Yürüdü ağır adımlarla evine giden kararmakta olan sokaklarını. Evinin olduğu sokağın alacakaranlık aydınlığında, çamurlu kar bulaşığı arsada, siyah beyaz topun peşinde koşan çocuklara seslendi. “Hangi takımı tutarsınız?” Hep bir ağızdan bağırdı çocuklar. “Beşiktaaaşşş. Siyahhh beyazzz. Kara kartal, oleyyy.” Ya kendi çocukları, onlar ne oynuyordu, şimdi? Rengi bile olmayan televizyon karşısında ne oynanırdı ki? Şaşkın bakarlardı sadece yaşamın siyah beyaz görüntülerine, cansız renklerine.

Şaşkındı. Neydi bu akşam yaşadığı, siyahla beyazın büyü müydü? Gidiyordu evine ağır ağır, evinde bekleyenlerine doğru; siyah çamur, beyaz kar bulamacında delik ayakkabılarını kanırtarak. Sigarası da yoktu, parası da ama umudu vardı cebinde. Yaşıyordu hayatı siyah, simsiyah; hayalleri, düşleri vardı beyaz, bembeyaz.

İsmail Enes Aydın

SUSKUN

Bir söz gerek
Döküldüğünde tel örgüler
Mayınlı arazilerle çizili
Sınırlar bırakmayacak

Bir söz
Herkesi çağrıştırdığını
Kendime
Çağrıştırmayacak

Bir söz
Şair sözü, filozof sözü
Uçacak, uçacak
Konacak yer bulamayacak

Söz
Gözde beliren damlada
Yansıması, ardında
İzi kalacak...

27 Haziran 2026

“GÖRÜNMEZ KENTLER” ÜZERİNE

Hatice Makas

Görünmez Kentler, okurlarını zorlu bir yolculuğa çıkarıyor gibi görünse de biraz istekli ve ısrarcı okurlarına kapılarını gülümseyerek açıyor ve gizemlerini kaşiflere sunuyor.

Görünmez Kentler’in sokaklarında bizleri farklı anılar, göstergeler, arzular, ince ve gizli kentler, gökyüzü ve hatta ölümler karşılıyor. Bu sokaklarda dolaşarak görüyoruz *Görünmez Kentler*’i. Anılar Sokağı’ndaki kentin meydanında yaşlılarla beraber bir duvarın üzerinde oturuyor, gençliğin önümüzden geçip gidişine bakıyoruz, arzularımızı anılarımıza bir bir gömerek... (s. 60) Ardından Göstergeler Sokağı’na saparak gözlerimizi kapatıyor, başka şeylerin anlamını yüklenmiş şeylere ait şekilleri görmeye başlıyoruz; kerpetenle bir dişçinin evini, terazi ile pazarcıyı, kalkanlarla aslanları, yunusları ve daha neler neleri...(s. 64) Gözlerimiz yazılı sayfalarımızcasına yolları tarıyor ve kent, düşünmemiz gereken her şeyi bize söylüyor, kendi sözlerini de yineleterek. (s. 65)

İnce kentlere doğru girdiğimizde ise kimi kentlerin yıllar içinde değişerek arzuları biçimlendirmeyi sürdürdüklerini, kimilerinin ise ya arzularca silindiğini ya da arzuların silip yok ettikleri ile karşılaşıyoruz. (s. 81) Sokaklarındaki ısrarlı yürüyüşlerimize devam ettikçe keşiflerimiz yeni bir boyut daha kazanıyor; gözlerimiz bu defa yer altından başlayarak, görünmezleri görmeye başlıyor ölümler sokağında. Boş göz çukurlarıyla rolüne çalışan aktör de, kafatasıyla sırtarak bir buzağı leşinden süt sağan genç bir kız da bu sokaklarda çıkıyor karşımıza. (s. 152) Ama sadece serüvenin istekli yolcuları mazinin bu oyuncularını görebiliyor, diğerleri ise her zamanki gibi geçip gidiyorlar bu kentlerden, görünenleri dahi göremeyerek.

Görünmez Kentler’in mimarı yazarımız isim vermiyor kentlere ya da hayali isimler veriyor, biz okurları onlara dilediğimizce isimler verebilelim veya

gönlümüzdeki kentleri bu kentlere yakıştırıp eşleştirebilelim diye. Yazarımız bu kentleri fazla betimlemiyor ve anlatmıyor, çünkü biliyor ki o, ne kadar çabalarsa çabalasın biz, *Görünmez Kentler*’i kendi zihnimizde istediğimiz gibi yaratacağız. O nedenle biz okurlar bu serbest sulara keyifle girerek rüyalarımızın, hülyalarımızın şehirlerini kuruyor, yıkıyor yeniden inşa ediyoruz.

Yolculuğumuzun nihai noktasına doğru ilerlerken de kâh geçmişimizi yeniden yaşıyor kâh geleceğimizi yeniden kuruyoruz. Sahip olmadığımız ve olamayacağımız kalabalıkları keşfederek de sahip olduğumuz tenhamızı tanıyoruz. (s. 76)

Not: Okuma grubunda değerlendirmesini yaptığımız bu eser üzerine yazdığım bir yazıdır. Alıntıları ya olduğu gibi ya da değiştirerek kullandım.

Senin Adın Önceden Başkaydı

Adını koymadığım zamanlara merhaba
ve sana da aşktan beni sıyıran
yaşam mücadelesi.

Geçindirmem gereken kimse yoktu kendimden başka
yakama yapıştın
sadece biraz fazla yaşadım diye
oysa beni birikmiş kitapların
henüz okunmamış cümleleri bekliyordu raflarda.

Senin adın önceden başkaydı
ve benden bir şey isterken rica ederdin
şimdi söyle bana
bunların yerini ne zaman dayatmalar
ve şartları senin belirlediğin anlaşmalar aldı?

Ben bir kutsal kitap gibi
merhametimi taşırdım yüreğimde
sırların kraliçesini düşlerdim her gece
distopyalar tasarladım gerçekleşmesin diye
olmasaydı senin bu dayatmaların
ben hâlâ musluklarını kapatıyor olacaktım
boşa akan suların.

Yoksulluğun ateşinde dövdüğüm duygularımı
benden habersiz aldın gömdün bataklığına
benim cam gibi parlayan paslanmaz yalnızlığımı
üzerimden çıkardın attın dipsiz okyanusuna
sana sesleniyorum yol kesen
sana sesleniyorum modern zamanın serserisi
senin herkese bir koz olarak sunduğun yaşamak arzusunu
en son alacağın şeyi şimdi al benden.

14 Mart 2021

Evrensel Şiir: Haiku

Feride Serin

Haiku Japon şiir geleneğine dahil kısa bir şiir türüdür. Japoncada tek satır hâlinde yazılabilse de birçok dilde üç dize şeklinde düzenlenir. Geleneksel haiku genellikle 5-7-5 ses birimi düzenine dayanır. Ancak haikuyu yalnızca bir ölçü meselesi olarak görmek doğru değildir. Çünkü 5-7-5 düzeninde yazılan her kısa şiir haiku sayılmaz. Haikuda şair yakaladığı anı gösterir, fakat onu ayrıntılı biçimde açıklamaz. Okuyucuya da şiirin içinde kendi gözlemini ve çağrışımlarını kurabileceği bir alan bırakır. Şiirin gerçek gücü, üç dizelik yapısında tek bir cümle gibi akıp gitmesinde değil; iki farklı görüntü veya durum arasında kurduğu okarışlaşmada yarattığı gerilimde saklıdır."

Haiku büyük ölçüde doğadan, mevsimlerden ve gündelik yaşamın sıradan ayrıntılarından beslenir. Geleneksel yazımında "kigo" denilen ve mevsimi belirten sözcükler ile "kireji" yani kesme sözcükleri, şiirin ritmini belirleyen temel unsurlardır. 5-7-5 hece düzeni esas alınsa da, modern kullanımlarda bu katı kuralların esnetildiği, soyut ifadeler yerine somut görüntülerin tercih edildiği görülür. Roland Barthes'ın Göstergeler İmparatorluğu adlı eserinde, Tahsin Yücel çevirisiyle aktarılan Bashō'nun meşhur haikusu, bu türün etkisini en iyi yansıtan örneklerden biridir:

Küçük göl:

Bir kurbağa atlıyor içine:

Ah! suyun sesi!

Bu haikunun etkisi yalnızca kurbağanın sıçrayışında değil, sessizliğin aniden bir sesle bozulmasında ve iki görüntü arasındaki karşılaşmada yatar.

Günümüzde modern haikuda kigo ve kirejinin her zaman kullanılmadığı, farklı konu ve nesnelerin şiire dâhil edildiği görülmektedir.

Oruç Aruoba'nın Ne Ki Hiç adlı eserindeki şu dizeler, bu modern duyarlılığın temsilidir:

Bakalım şu son pencere de

Ne zaman sönecek

artık...

Şair, bu dizelerde geleneksel haikunun aksine belirgin bir mevsim imgesi (kigo) kullanmaz. Ayrıca "ben" öznesini doğrudan öne çıkararak kişisel bir yargıda bulunmaz; ancak modern hayatın getirdiği yalnızlığı okura hissettirir.

Haikuyu daha derinlemesine anlamak için hem Japon haiku ustalarının hem de Türk edebiyatında bu türü deneyimleyen şairlerin eserlerine göz atmak gerekir. Japon edebiyatında Matsuo Bashō, Masaoka Shiki ve Kobayashi Issa bu türün önemli temsilcilerindendir. Türk edebiyatında ise Orhan Veli'den Oruç Aruoba'ya, Yelda Karataş'tan İhsan Üren'e kadar pek çok şair, haiku dokusunu Türkçenin yapısıyla başarıyla birleştirmiştir. Bu yolda yararlanılabilecek temel kaynaklar arasında Bashō'nun Kelebek Düşleri, Kuzeye Giden İnce Yol, Zen ve Haiku derlemesi ile Göstergeler İmparatorluğu öne çıkmaktadır.

Ülkeler arasında görülen kültürel farklılıklar haiku yazımını etkilese de, bu tür bugün dünyanın birçok yerinde yazılan evrensel bir şiir türüne dönüşmüştür. Çünkü haiku, modern dünyanın olumsuzluklarına karşın insan ile doğa arasındaki bağı hatırlatmaktadır.

İrem Sayar

ELEKTRİK SÜPÜRGESİ

Nalan Bayrak

Her şey bir günde değişti. Kızımın boynuna dolanmış yılan. Boğdu onu. Sınavlar bitti geliyorum, demişti. Geldi, incecik bedeni tabutun içinde. Yavrumun fotoğrafı, adı, soyadı televizyonda gazetelerde. Ülke tanıdı biriciğimi. Sonra da unuttu.

Yatak odası akça ağaç kaplı mobilyadandı. Köşede bir sandık duruyordu. Soluk kahve rengi, cilası çoktan gitmiş. Kapağını açtı, paslanmış menteşeler gıcırdadı. Dilara'nın sandıktan ilk çıkardığı indirimden yeni aldığı bornoz takımıydı. Bu takımı Cangül'e gösterdiği gün,

"Aman anne çeyiz de neymiş," deyip sağ elinin başparmağıyla orta parmağını birbirine sürtmüş "O paraları ver bana. Yiyip içip gezeyim," demişti.

"Kızım olur mu öyle, atayım içine birkaç şey, el âlem kızına çeyiz yapmamış der."

Dilara Hanım bornoz takımını büyükçe valize koyarken o gün temizliğe gelen Selvi'ye,

"Her yeri temizle, en son geçersin yatak odasına, olur mu?

"Olur," dedi Selvi ve sonra sandığın yanına diz çökmüş Dilara hanımın, tekerlekli valize eşya koyarkenki haline baktı, içi cız etti. Sabah haberlerinde duyduğu "müebbet" sözcüğü çınladı kulağında. Nişanlı kızını düşünerek salona geçti. Yüreğine taş oturdu. "Evlerden ırak," diye mırıldandı. Elektrik süpürgesinin düğmesine bastı. Süpürdükçe kordon uzadı.

Dilara hanımın eli, sandıktaki kendi çeyizinden kalma en değerli parçaya gitti. Annesinin işlediği kanaviçe yatak örtüsü takımına. Mor lale desenliydi. Bazı yerleri hafif sararmıştı. En son loğusayken kullanmıştı, pembe kurdelesı başında. Bir daha kullanmamış Cangül'ü için saklamıştı. Elektrik süpürgesinin sesi uzaklaşıyordu.

Evi hep ben süpürürdüm erkek kardeşim süpürecek değil ya. O bakkala giderdi. Bir gün ben

gittim. Tomurcuklanmış memelerimi sıktı bakkal. Annem "Aman kızım babanla ağabeyine söyleme bela çıkmasın," dedi. Söylemedik bela da çıkmadı. Söylese miydik? Şikâyet etseydik. Kime? İspat nerede? Sustum konuşmadım. Cangül'üm, sınavlar bitti geliyorum dediğinde meme uçlarım sızlamıştı.

Yatak odası karardı. Gündüz ışığını esirgedi. Elleriyle yerden kuvvet alıp kalktı. Tülleri açtı. Sonra camların kanatlarını. Toprağın nemli kokusuyla ürperdi. Bahçede yetiştirdiği papatyalar solmuştu. Baharda evlenmek yakışır kızına, elinde papatyadan gelin çiçeği.

Kımıl kımıl solucanlar sarmasaydı papatyaları. Adalet yerini bulmuş... müebbet... kapalı cezaevi... benim ki açık ilelebet. Nereye gitsem acının kelepçesi bileklerimde. Çok ah ettim. Tek bir koku var burnumda. Kurtulamadığım çürümüş kurtçuk kokusu.

Kızı son geldiğinde erkek arkadaşının fotoğrafını göstermişti. "Kismet," demişti o da.

Kismet ha, anlaşıyorlarmış, elektrikleri tutmuş. Tükürmüştür yüzüne, ısırmıştır elini, hayalarını tekmelemiştir. Cansız yüzünü göstermek istemediler. Gördüm. Mordu yüzü, mosmordu. Kızım olamazdı gördüğüm. Bir bebek olsa olsa. Yüzü mora boyanmış. Gözpınarlarından çenesine akan kan izi, görünmeyen. Boynuna dokundum. Yılan izine. Boş midemden kustum. Ölüverdim üstüne. Kollarımdan tuttular. İlaç verdiler uyudum. Uyanmasaydım.

Tişörtünün yakasını düzeltti. Dili kurumuştı. Yüzü al al... Derince nefes aldı. İpeksi dokunuşla yatak takımının üzerinde ellerini gezdirdi. Sonra valize tek tek yerleştirdi. İğne oyalı yazmaları, allı güllü. Mekik oyalı namaz örtülerini. Çiçek böcek işli el havlularını, lifler, keseler... Ortasında bakırdan küçük balığın hareket ettiği hamam tası, gümüşten takunya, anneannesinden kızına kalan. Bohçayla kaplıcaya gittikleri, akşama kadar kaldıkları günler, hamamın aslan ağzından akan, gür ve sıcak su. Hepsi

geride kalmıştı.

Kuruyan göz pınarlarını sağ elinin işaret parmağıyla sildi. Salona geçti. Her yanı saran çamaşır suyu kokusundan hoşlanmadı. Laminat parkeler parlıyordu. Kırkyama kırlentler döşemesi yenilenmiş koltuklara düzenli konmuştu.

Yaşam yeni baştan başlasa, temizlense geçmiş. Gitmese kızım, tanışmasa. Yaşam niye geri dönmez? Kadermiş.

Duvarda küçük aynaların yanında asılı beyaz çerçeveli fotoğrafa baktı. Saat kulesinin önünde kıymetlisi dimdik duruyordu, dimdik.

Canım Cangül'üm ah ne çok severdi mavi robalı elbisesini, gülüvermiş, seyrek dişleri görünmüş.

Elektrik süpürgesinin sesi kesilmişti. Selvi'ye "Gel," dedi. Yatak odasına gittiler. Valizi ikisi birlikte üstüne basarak kapattılar. Sandık boştu artık. Tahta kurularının delikleri görünüyordu. Sandığı dairenin dışına çıkardılar. Yeniden yatak odasına döndüler. Dilara tekerlekli valizi göstererek,

"Götür bu valizi." dedi

"Nereye?"

"Evine. Senin nişanlı kızın yok muydu?"

"Var."

"İyi işte, al götür."

"Olur mu Dilara hanım," dedi. Odaya derin bir sessizlik çöktü.

"Selvi işin bitti, gidebilirsin artık."

"Yatak odasını süpürmedim."

"Boşver," dedi.

Gündeliğini verdi fazlasıyla. Selvi tekerlekli valizi çekerek evden ayrıldı.

Dilara ikinci el satıcıyı aradı.

"Kaça satarsınız?" diye sordu telefondaki.

"Sadece gelip almanız yeterli," diyerek, adresi verdi.

Coşkun Küçükkaraca

EĞRETİ

İçeri yaraların taşırdığı ufuksuz payandeler...

Bırakamadım toprağa ikindi yağmuru vahametini.
Köklendim de kökleşemedim.
Eğildim her çeşme başında,
Kanamadım serin çağlıtlara.
Kandım; kandırıldım.
Isladım ayaklarımı,
Soğuk sulara değdi yüzüm,
Uslanamadım.

Şimdi, bunca zaman sonra,
Yağmur altında,
Daha hızlı bir ata binsem,
Islanır mıyım, yaşlanır mı?

Hey ince toynaklı ufuk aşırıcları,
İçimin rahvanında ne suskun?
Uzat gölgemin boyunu da,
Kervanın sonunu göreyim.

EVDEKİ HESAP VE BİR KİTAP

Yıldız Öztürk

Yaşanmış bir olaydan uyarlanmıştır.

“Günaydın” dedim kendime. İçimdeki sıkıntı ve kalbimdeki ağırlık ile hazırlanıp sabah yürüyüşüne çıktım. Hem emekliliğin tadını çıkarmak hem de son günlerde evde yaşadığım kavgaların muhasebesini yapmak için iyi gelir belki.

“Bütün dünya mı bana karşı? Ne oldu da 35 yıllık karım, canım eşim beni suçlu buldu? Çocuklarımın karşısında neden beni savunmadı? Ya ablam? Ablama ne demeli? Beni hep koruyup kollayan ablam, neden bana küstü? Belki de ben haklıyım, sadece bana karşı çağdaş bir imaj çiziyor, gizliden gizliye tarikatlara tapıyor. Suç bende. Okumasını istediğim o değerli kitabı keşke vermeseydim. Neymiş, uygunsuz sahneleri varmış! Neymiş, onunla dalga geçiyor muşum! Neymiş, nasıl böyle bir kitabı ona tavsiye edermişim! Ah abla ah! Bilmiyorsun ki, ödül alan bir kitap. Tamamını okumadan, ilk birkaç sayfasından önyargılı sonuçlar çıkardın. En inanılmaz olanı da, kütüphaneden ödünç aldığım kitabı nasıl yakarsın? Kitap yakılır mı hiç? Söylediğinde başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Kütüphane memuresi dün beni neden aradı, kadının içine mi doğdu acaba kitabın yakıldığı? Birazdan gidince öğrenirim.

Okuma grubunda her ay okuduğumuz kitapları artık kütüphaneden almaya karar vermişken, şimdi hem yeni kitap almak hem de onu kütüphaneye vermek zorundayım. Ah ablam, beni soktuğun duruma bak.

-Günaydın.

-Günaydın, hoş geldiniz beyefendi.

-Hoş buldum. Han Kang'ın Vejetaryen kitabı var mı?

-Bakıyorum hemen. Evet, var.

-Fiyatı nedir?

-340 lira.

Tam da iki yüz, üç yüz lira tasarruf edeyim derken, şimdi fazlasını harcıyorum. Evdeki hesap çarşıya uymadı.

-Paranızın üstü.

-Teşekkürler. İyi günler.

-Yine bekleriz, iyi günler beyefendi.

....

-Günaydın memure hanım.

-Günaydın. Hoş geldiniz, buyurun.

-Dün siz aramıştınız beni, ödünç aldığım kitap elimde mi diye sormuştunuz. Kitabı getirdim.

-Evet beyefendi, ödünç aldığınız kitap dün iade edildi, haberiniz var mı diye aramıştım, fakat siz kitap bende deyince olayı netleştirmek için aradım sizi. Kitabı getiren kişi otobüs durağında bulmuş ve birinin unuttuğunu düşünerek bize getirmiş. Siz ise, kitap elimde diyerek yalan mı söylediniz?

-Hanımefendi, çok özür dilerim yanlış anlaşılma için. Olay görüldüğü gibi değil. İzin verirsiniz anlatabilir miyim lütfen. Kitabı okuduktan sonra ablamın da okumasını istedim, fakat böyle uygunsuz bir kitabı ona nasıl tavsiye etmişim diye bana küstü. Aramalarım cevap vermiyor, dolaylı yollardan ona ulaştığımda kitabı yaktığını söyledi. Mahcup olmamak için yeni kitap alıp iade etmek için getirdim. İşte kitap.

-Beyefendi, ailevi sorunlarınız bizi ilgilendirmez. Bizi ilgilendiren ödünç verdiğimiz kitabın banklarda unutulmayıp bize ulaşması.

-Ama bakın, anlamıyorsunuz. Kitapları gözüm gibi bakarım, bir yerde unutmam mümkün değil.

-Beyefendi, bu olayı kayıt altına alıyorum ve raporluyorum. Altı ay boyunca bizden ödünç kitap alamazsınız. Cezalısınız.

...

-Alo. Enişte, ablam yanında mı? Versene acilen telefona!

-Efendim?

-Abla, bunu bana nasıl yaparsın! Senin yüzünden gereksiz masraf ettim, kütüphanede rezil oldum, yetmiyormuş gibi bir de kara listeye alındım!

SEMPOZYUMUN ARDINDAN

Serap Yenilmez Çetin

Çocukluğumda evin küçük kütüphanesinde, bir Anadolu şehrinde ne kadar kitaba ulaşılabiliriyorsa o kadar kitap olurdu. Varlık yıllıklarını da o günlerden hatırlıyorum. Muhtemelen her sayısına ayrı ayrı ulaşamayınca babam yıllıkları ediniyormuş. Diğer taraftan; Cumhuriyet’le yaşıt, hala ayakta duran bir tarihten bahsediyoruz. Varlık’ın bendeki yeri bir başka.

Zaman içinde, Varlık Yayınlarının şimdiki genel yayın yönetmeni Sayın Mehmet Erte’yi de tanıma fırsatı buldum. Tevazu sahibi, dostluğa kucak açan, derin edebi birikimiyle, roman ve şiir alanındaki edebi eserleriyle edebiyat dünyamızın kült isimlerinden.

Nilüfer Kent Konseyi Melih Elal Grubu ve Nilüfer Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü tarafından geliştirilen Bursa Okuma Grupları Sempozyum fikrini kendisine götürdüğümüzde ikiletmeden davetimizi kabul etti. Sempozyum açılışı konuşmasını gerçekleştirdi. Sayın Erte’nin varlığı sempozyumumu apayrı bir yere taşıdı.

1. oturumda “Okuma gruplarının kentle ilişkisi” başlığında araştırmacı yazar Güney Özkılınç, yayınevi sahibi araştırmacı yazar Fehmi Enginalp, Yayıncılar Birliği sekreteri Nazlı Berivan Ak, yazar Fatma Burçak, Ezgi Kitabevi sahibi Edibe Usta; okuma gruplarının kente, kentin okuma gruplarına katkısı ilişkisini değerlendirdiler. Bir dernekten, bir sokaktan, bir duraktan, bir müzeden her alandan okuma grubuna toplanma mekanları, kültür ortamları oluşturulabileceğini anlattılar.

2. oturum; okuma gruplarının dünü, bugünü, yarını, başlığı altında gerçekleştirildi. Nilüfer Kent Konseyi Melih Elal Okuma Grubundan dönem başkanı Yeşim Karaer, dönem başkan yardımcısı Serap Yenilmez Çetin ve Nilüfer Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü, Akkılıç Kütüphanesi sorumlusu Nalan Karagöz ve Nilüfer Kütüphane,

Fantastik Okumalar Grubu sorumlusu Sercan Çimen’den oluşan bu grupta, okurlar ve gruplar arasındaki iş birliklerinden bahsedildi. Bu grupta birkaç sunumumuz vardı. Son on beş yılda yaşadığım en stresli anlardan biriydi. 10 gün önce sunum yapılacağı, projeksiyon kullanılacağı bilgisi verilmesine rağmen anlamadığımız bir şekilde teknik sorun yaşadık. Sahnede iki ilaç içtim ve stresten oluşan çarpıntılara rağmen sunuma devam ettim. Bunu dışarı yansıtmamaya çalıştıysam da nefes nefese kalışım, paniğim ister istemez karşı tarafa yansdı. Oturum yirmi dakika geç başladı, konuklarımızı beklettik. Tesellimiz içeriğin nitelikli ve güçlü olmasıydı. Ancak; yıl boyunca başkanları, akademisyenleri, ulusal ve uluslararası konukları ağırlayan sahnenin kendine ait tam teşekküllü donanımı olmaması beni hayal kırıklığına uğrattı.

3. oturumda Bursa’da yer alan okuma gruplarından beş yılı aşanlar kuruluş hikayelerini, kitap seçim yöntemlerini, tartışma biçimlerini, kullandıkları araçları paylaştılar. Oturumlar devam ederken isimler değil sadece gruplar ve iş birlikleri yöntemleri konuşuldu. Ancak bir grup yöneticisinin oturuma katılmadığı halde, selam gönderip, okuma gruplarıyla atölye yapabilirim önerisi, reklam olduğu gerekçesiyle katılımcılardan büyük tepki topladı.

Oturumda yer alan okuma gruplarının adını saymadan geçemeyeceğim; Nkk Melih Elal Okuma Grubu, Nilüfer Kütüphane Okuma Grubu Busader ve Bal Okumalar Grubu, Atatürk’ün Evlatları Okuma Grubu, Tofaş Kitap Kulübü, Mudanya Kitap Kulübü, Baro Okuma Grubu, NKK Kadın Meclisi Okuma Grubu, Ezgi Kitabevi Okuma Grubu, Buikad Kitap Kulübü, İnögöl Okuma Grubu, Cevdet İrketi Çocuk Okuma Grubu, Müfredat Dışı Okuma Grubu ve oturumlara dahil edemediğimiz, faaliyet süresi beş yılın altında kalan yirmi beş kadar kulüp varlıklarıyla sempozyuma renk kattılar.

4. oturum doğru okuma yöntemleri üzerine

kurgulanmıştı. Öğretim görevlisi Seher Özkök, araştırmacı yazar Alper Can, dilbilimci yazar Hakan Akdoğan bu oturumda konuklarımız oldular. Neleri okuyoruz, neleri okumuyoruz, doğru anlama ulaşabilmek için diğer disiplinlere de alan açılması gerekliliği üzerine konuşuldu. Oturum sonrası diğer oturumlara ve gruplara gelen eleştiriler oldu. Yapay zekâ uygulamaları üzerinden görselden çok söze yönelmeliyiz; esas olan söylediğimiz, yapay zeka bizim işimiz değil eleştirisi geldi. Kişisel olarak bu eleştiriye şunu söyleyebilirim; edebiyat elbette söz söyleme sanatıdır ancak anlam üzerinde zaman harcarken işitsel, görsel, duyuşsal zekâ türlerine ayrı ayrı hitap edecek şekilde hazırlanmanın zararı ne olabilir deyip cümlemleri açıkta bırakıyorum.

İkinci eleştiri; okuma gruplarının aynı kitaplar çevresinde döndüğü, yeterince farklı türlere alan açılmadığı yönünde oldu. Çok uzun yıllardır bir okuma grubun üyesi, üç dört okuma grubunun kurucusu olarak, diğer okuma gruplarındaki birçok arkadaşla fikir alışverişinde bulunduğum, yaratıcı yazı atölyelerine katıldığım, yazmayı deneyimlemeye çalıştığım için, tüm bu başlıkların üzerinden bakarak şunu dile getirmek isterim. Yaratıcı yazı atölyeleri katılımcıları ve parmakla sayılabilecek kadar az okuma grubu genellikle daha iyi okumak, yazabilmek, bir kanonun parçası olabilmek için diğer okurlardan farklı olarak yerli ve yabancı edebiyata, kurama, felsefeye, psikolojiye, tarih gibi alanlara zaman ayırarak daha geniş bir yelpazeye ulaşmak isterler. Bir de gündelik hayatın telaşından uzaklaşmak için gece yatağa başını koymadan önce, bir saat okumaya zaman ayıranlar var. Ayda bir kitap sohbetleri için toplanırlar. Bu durum, edebiyat okuru dediğimiz profille tam örtüşmüyor. Yine de hayatında okurluğa yer verdiği, sıfırdan başka bir noktada durmaya çalıştığı için, bir kutlamayı hak eder. Zaman zaman unuttuğumuz, bizim kabul seviyemizde olmayan ama övgüyü hak eden oluşumlar olabilir. Bunu şöyle de düşünebiliriz: Tüm okurlar; edebiyatçılar, dilbilimciler, yazarlar, akademisyenler gibi edebiyata, okuma biçimlerine,

diğer disiplinlere hâkim olsa, uzmanlık alanlarına ihtiyaç duyulmaz.

Yine aynı masada oturan konuklarımızdan biri, aynı oturumdaki başka bir konuşumuzu ima ederek, Bursa değerli bu yazarı tanımaz, öğrenmeye çalışmaz, hakkında fikri yoktur gibi bir yorum getirdi ki, proje sorumluları olarak o masadaki kurguyu biz hazırladığımıza göre, bu eleştiri de tam karşılığını bulamamıştır. Son oturumu edebiyatın sesi olması için tasarladık. Bir öğretim görevlisi, bir Bursa araştırmacısı ve bir dil bilimci aynı masada yer aldı. İddia edildiği gibi bu bir kayıtsızlık değil, şehrin değerlerini aynı potada buluşturmaya hedefleyen bir yaklaşımdır.

Sempozyumun geneline yapılan bir başka eleştiri de Bursalı yazarlara yer verilmediği yönündeydi. Sempozyumda 24 konuşmacı yer aldı, sadece üçü şehir dışından davet edildi. Diğer taraftan sempozyumun konusu Bursalı yazarlar değil, Bursa Okuma Grupları olarak belirlendi. Bursalı yazar gruplarının da kendi içlerinde kapalı bir şekilde hareket ettiklerini dikkate alırsak, Bursa Okuma Grupları tarafından tanınmamalarının bizim ilk kez gerçekleştirdiğimiz etkinliğimizle ilgisi yoktur.

Teknik aksaklıklara ve tüm eleştirilere rağmen bu sempozyum Türkiye’de bir ilk oluşu açısından edebiyat camiasından büyük övgü aldı. Yok denecek kadar kısıtlı bir bütçeyle imkansız başarılmış olduk. Düşündük, kafa yorduk ama günün sonunda proje sorumluları olarak Melih Elal Okuma Grubu dönem başkanı Yeşim Karaer, dönem başkan yardımcısı Serap Yenilmez Çetin, Nilüfer Kütüphaneler ve Müzeler Müdürlüğü, Akkılıç Kütüphanesi sorumlusu Nalan Karagöz olarak ekip olarak başarmanın gururunu yaşıyoruz.

17 Haziran 2026

Nisan -Mayıs-Haziran 2026

Alper Can

Bahardan yaza geçtiğimiz dönemeçte siyaset ülkemizin üzerine abanmaya devam ediyor, biz de yansımalarını izliyoruz. El değiştiren yönetimler, soruşturmayla uğramamak için kırk dereden su getiren idareciler... Sular bulanık olsa da biz mazeret üretmeden marifet üretenleri vitrine çıkarmaya devam edelim.

Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi güzel bir dinamizm içinde. Ali Sait hocanın gayretleriyle Sahne ve Görüntü Sanatları Sempozyumu'nun ikincisi yapıldı. İçerik doyurucuydu ancak bu sempozyum kampüste değil şehirde yapılıyorsa daha çok dinleyici çekerdi. Bildiri başlıklarından birkaçını vereyim ki bu yargıma katılıp katılmadığınıza karar verin: "Harold Pinter'in 'Koleksiyon' Oyununun Metinlerarasılık ve Postdramatik Yapı Bağlamında Değerlendirilmesi", "Yeni Medya Teknolojileri ve Glitch Art", "Veriden İmgeye: Refik Anadol'un Üretimlerinde Görüntünün Ontolojik ve Göstergebilimsel Dönüşümü".

Yerel yönetimler etkinliklerde yine başı çekti. Osmangazi Belediyesi Altın Çınar Kısa Film festivali düzenledi. Büyükşehir ise yönetim değişikliği yüzünden bazı etkinliklerini iptal etti ki bunlar arasında Yılın Yazarı Nazım Hikmet etkinlikleri de vardı. Nilüfer Belediyesi ise kurulu düzeniyle çalışmaya devam etti. Hem edebiyat, felsefe konuşmaları ve sergileri sürdürdü hem de Misiköy'de Edebiyat Galerisi adıyla yeni bir mekân açtı. Özellikle Devrim Erbil ve Erol Evgin'in eserlerinin birlikte görülebildiği sergi dikkat çekiciydi.

Yerel yönetimlerin yanı sıra özel kurumlar da tempoyu korudular. İmalat-hane, Ninecim Sanat evi sergilere devam ettiler. Bu kurumlara yeni bir tanesi katıldı: Setbaşı İş Bankası'nda İş Kültür'ün şubesi açıldı.

Dikkat çeken kültür karıncaları arasında Muhsine Arda, Pelin Yılmaz vardı. Muhsine Hanım Mudanya Uluslararası Yazarlık Buluşması'nın düzenleme kurulunda yer aldı, Pelin Hanım ise aynı etkinlikte bir atölye düzenledi. Şairliğiyle bildiğimiz Nuri Demirci ise bu kez ressam yönüyle, Konak

Kültürevi'ndeki sergisinde karşımıza çıktı. Bursa çapında yaptığımız Okuma Grupları Sempozyumu, dergimizdeki başka bir yazıda işlenecek.

Kent gündeminde ilk sırası Osmanlı fethinin 700. Yılı dolayısıyla yapılanlar doldurdu. Büyükşehir ve Osmangazi belediyeleri, üvey kardeşlermişçesine, birbirlerinden habersiz aynı etkinliği (Fetih Sempozyumu) aynı gün farklı yerlerde yapmaya devam ettiler. Kültür Bakanlığı aynı kapsamda seramik sempozyumu düzenledi. Mümin Ceyhan Bursa Araştırma Kütüphanesi ise yıllık panelini bu yıl 'İklim Krizi' konusunda yaptı. Tirilye'nin göz bebeği olan Taş Mektep binasının bir kısmı kent müzesi işleviyle ziyarete açıldı. Bursa Okulu hem söyleşilerine devam etti hem de kent çalışmalarında kaliteyi arttırmak için Sözlü Tarih Eğitim düzenledi.